

LOGISTIKANING MINTAQA RIVOJIDAGI O'RNI

Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti

39A-24 Logistika guruhi 1-bosqich talabasi

O'rozbayev Sunnatullo Nurali o'g'li

urozboyevsunnatullo2006@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada logistikaning iqtisodiy mohiyati, uni minqa iqtisodiy salohiyatining oshirishdagi o'rni haqida fikr yuritildi, foy ko'lami va qo'shimcha qiymatini oshirishdagi o'rni o'rganildi. Logistika xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlarga xaqida fikr yuritildi. Transport xizmati, saqlash, qadoqlash, hujjatlashtirish va boshqa vositachilik munosabatlari va harakatlarining samaradorlik ko'rsatgichlariga tasiri tahlil etildi. Korxona raqobatbardoshligini shakllantirishga logistikaning ta'sir o'rganildi.

Kalit so'zlar: logistika, logistika faoliyati, logistika tizimi, raqobatbardoshlik, saqlash va transport xizmati, logistika zanjiri, to'liq qiymat zanjiri.

Logistika kompaniyaning funksional muamolarining yechimlarini optimallashtirishga yordam beradi: u moddiy, axborot, moliyaviy va xizmat oqimlarini talab qilinadigan ko'p qirrali faoliyatdir. Yetkazib berish, ishlab chiqarish, tarqatish va sotish o'rtasidagi o'zaro aloqalarni muvofiqlashtirishdan va birlashtiradigan tizimdir. Logistikaning har bir funksional sohasi (ta'minot, ishlab chiqarish, transport, ombor, tarqatish va sotish) alohida tizimni tashkil etuvchi tuzilma bo'lib, boshqaruvning o'ziga xos mazmuni va muvofiqlashtirish mexanizmiga ega. Shu bilan birga, logistika ijtimoiy takror ishlab chiqarish tarkibida integratsiyalashgan materiallarni o'tkazish, axborot, xizmat ko'rsatish, moliyaviy va ijtimoiy oqim tizimlarining tashkiliy va iqtisodiy jihatida qaralishi kerak. Shu munosabat bilan logistika amalda iqtisodiy va boshqaruv tarkibiy qismlarining o'zaro ta'siri asosida ishlab chiqarish va muomalaning barcha sohalarini har tomonlama qamrab olishga imkon beradi. Logistikaning rivojlanishi umumiy iqtisodiyotning va mintaqaning rivojlanish tendensiyalari va dinamikasi bilan belgilanadi. Oddiy logistika tizimi ma'lum

miqdordagi elementlardan va ma'lum munosabatlardan iborat. Logistika tizimlari bir nechta tuzilmalarni tashkil etuvchi turli xil quyi tizimlarning interpenetratsiyasida ifodalanadigan yarim strukturalilik bilan tavsiflanadi. Ular statik emas: ular mehnat sharoitlariga nisbatan tashkil etilgan, tez qayta qurish xususiyatiga ega bu ularning moslashuvchanligidir. Bir qator fundamental va amaliy fanlarning nazariy apparati logistikaning asosiy vositasi bo'lib xizmat qiladi, bu esa boshqa bilim sohalarida (masalan, tahlil qilish, prognozlash, modellashtirish) odatiy usullarni qo'llash va biznes bo'linmalarining samarali ishlashi uchun sharoitlarni aniqlashga imkon beradi. Rivojlangan axborot- kommunikatsiya infratuzilmasi asosida logistika faoliyati subyektlari va obyektlarining o'zaro ta'sirini tashkil etishda intellektualizatsiya logistika tizimini modernizatsiya qilish va innovatsion rivojlantirishning zarur shartidir: ishbilarmonlik muhitini shakllantirish, biznes xizmatlari infratuzilmasini kengaytirish va faollashtirishga yordam beradi. Logistika biznesning iqtisodiy tarkibiy qismi sifatida logistika faoliyati umumiy ilmiy, iqtisodiy, maxsus fanlar va fanlararo bilimlarga tayanganligi sababli eng ko'p bilim talab qiladigan deb tan olinadi. Logistikaning fanlararo tabiati iqtisodiy nazariya va boshqaruv nazariyasining umumiy qoidalarini, shuningdek makro va mikroiqtisodiyot, xalqaro iqtisodiyot, tashkilot (korxona) iqtisodiyoti, biznesni tashkil etish, menejment, marketing, savdo, xodimlarni boshqarish, sifat menejmenti, narxlashning maxsus asoslarini o'zaro bog'liq ravishda ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi. Shunday qilib, umumiy ilmiy bilimlar logistikaning nazariy asoslarini rivojlantirishga yordam beradi, iqtisodiy va maxsus fanlar logistikaning amaliy xususiyatini shakllantiradi va logistikada ko'plab funksional va resurs sohalari mavjudligini aniqlaydi.

Xulosa va takliflar. Shunday qilib, logistika iqtisodiy faoliyatning funksional yo'nalishlarini muvofiqlashtirishga, boshqaruv tizimini optimallashtirishga va iqtisodiy tuzilmalarning ishlab chiqarish va bozor pozitsiyasining barqarorligiga yordam beradi. Logistika jarayonlarining xilma-xilligi logistika tizimlarining tarkibiy qismlarini birlashtirishga imkon beradi, shuningdek korxonalar va hatto shunga o'xshash bo'linmalarning ish sharoitidagi farqlarni hisobga olgan holda xo'jalik

yurituvchi subyektlarning maqsadlari va vazifalariga muvofiq eng aniq va mazmunli natijalarga erishish uchun bir qator yondashuvlardan foydalanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Чекулаева, К. (2024). РОЛЬ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В РАЗВИТИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(8), 448-457.
2. Ашурова, Н., Чекулаева, К., & Ачилов, М. (2025). АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА МОДЕЛЕЙ КСО: РОЛЬ БИЗНЕСА В ПРЕОДОЛЕНИИ ГЛОБАЛЬНЫХ КРИЗИСОВ. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 2(1), 248-261.
3. Ашурова, Н., & Чекулаева, К. (2024). ОСНОВЫ МЕТОДОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(9), 234-242.
4. Ашурова, Н., & Чекулаева, К. (2024). РОЛЬ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 1(1), 232-240.
5. Bakoev, K. N., & Chekulaeva, K. A. (2021). ECONOMETRIC ANALYSIS OF INDUSTRIAL PRODUCTION'S VARIANCE IN THE SECTION OF CITIES AND DISTRICTS OF THE NAVOI REGION. *Frontline Marketing, Management and Economics Journal*, 1(08), 7-14.
6. Бакоев, Х. Н., & Чекулаева, К. А. (2021). ДИСПЕРСИОННЫЙ АНАЛИЗ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА В РАЗРЕЗЕ ГОРОДАХ И РАЙОНАХ НАВОИЙСКОЙ ОБЛАСТИ. In *ЭКОНОМИКА В ТЕОРИИ И НА ПРАКТИКЕ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ И СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ* (pp. 149-152).
7. Чекулаева, К. А. (2021). ОСОБЕННОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГЕОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОЦЕНКИ И РАЦИОНАЛЬНОГО

ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

ОСВОЕНИЯ

МРАМОРНЫХ

МЕСТОРОЖДЕНИЙ. *Universum: технические науки*, (12-2 (93)), 62-66.

8. Чекулаева, К. А. (2011). *Разработка организационно-экономического механизма рационального использования месторождений мрамора* (Doctoral dissertation, Московский государственный горный университет).
9. Чекулаева, К. А., & Эйрих, В. И. Экономика и управление на предприятии (по отраслям). *Экономика и управление*, 100, 87-90.
10. Rabbonaqlovich, C. S. (2020). Advantages and distinctive features of venture capital. *SAARJ Journal on Banking & Insurance Research*, 9(3), 17-22.
11. Rabbonaqlovich, C. S. (2022). VENTURE CAPITAL AS AN ECONOMIC CATEGORY. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 2(05), 83-87.
12. Rabbonaqlovich, C. S. (2021). The role of venture capital in the innovative development of a transformed economy. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 1746-1752.
13. Rabbonaqlovich, C. S. (2024). VENCHUR KAPITALI SHAKLLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI. *Economics and Innovative Technologies*, 12(5), 22-33.
14. Chulliyev, S. (2024). INNOVATSION JARAYONLAR BILAN VENCHUR KAPITALI O 'RTASIDAGI BOG 'LIQLIK VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 2(5), 67-74.
15. Чуллиев, С. (2024). О 'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIK VA VENCHUR FONDLARINI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Economics and Innovative Technologies*, 12(3), 1-14.
16. Latipov, N., Komilova, N., Makhmudov, B., Berdiev, K., Moslemzadeh, M., Chulliyev, S., ... & Hamroyev, M. (2024). Econometric modeling and forecasting of environmental conditions of cities and population health problems: Case study of Navoi and Zarafshan cities. *Macedonian Journal of Ecology and Environment*, 26(2), 169-181.

17. Cho'lliyev, S. (2022). O 'ZBEKISTONDA TRANSFORMATSIYALASHAYOTGAN IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA VENCHUR KAPITALNING O'RNI. *Economics and Innovative Technologies*, 10(5), 297-306.
18. Chulliyev, S. R. (2021). VENCHUR KAPITALI IQTISODIYOTNI INNOVASION RIVOJLANTIRISH OMILI SIFATIDA. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 596-602.
19. Чуллиев, С. Р. (2020). СОСТОЯНИЕ ВЕНЧУРНОЙ ИНВЕСТИЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ. *РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ*, 67.
20. Чўллиев, С. Р. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ. *Scientific progress*, 2(7), 543-547.
21. Чўллиев, С. Р. (2020). ИҚТИСОДИЁТНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ. *Иқтисодиётда инновация*, 4(3).
22. Чуллиев, С. Р. (2024, October). РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ РИВОЖЛАНИШИДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИНИНГ РОЛИ. In *International Conference on Adaptive Learning Technologies* (Vol. 10, pp. 16-18).
23. Chulliyev Suhrob Rabbonaqlovich. (2024). The Significance of Venture Capital on the Digital Economy. *American Journal of Business Practice*, 1(7), 47–52. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJBP/article/view/508>
24. Chulliyev Suhrob Rabbonaqlovich. (2024). Scientific-Theoretical Basis of Venture Capital. *American Journal of Business Practice*, 1(6), 46–51. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJBP/article/view/252>
25. Чуллиев, С. (2024). ВЗАИМОСВЯЗЬ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ С ВЕНЧУРНЫМ КАПИТАЛОМ И ФАКТОРАМИ, ВЛИЯЮЩИМИ НА ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(5), 67-74.
26. Rashidov, M., & Toshimov, S. (2023). МИНТАҚАЛАРДА ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ЗАРУРИЯТИ. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 175-186.

27. Rashidov, M., & Toshimov, S. (2023). МИНТАҚАЛАРДА ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ЗАРУРИЯТИ. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 175-186.